

BIULETYN

SĄDU NAJWYŻSZEGO

IZBA KONTROLI NADZWYCZAJNEJ
I SPRAW PUBLICZNYCH

2/2025
(lipiec-grudzień)

Opracowanie

SSN prof. dr hab. Adam Redzik

Katarzyna Brzostek

Monika Krzyżańska – Sidor

Wydawca

Sąd Najwyższy

00-951 Warszawa

Plac Krasińskich 2/4/6

www.sn.pl

WSTĘP

Szanowni Państwo,

z przyjemnością przedstawiamy kolejny numer Biuletynu Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, w którym omówione zostały najważniejsze orzeczenia Sądu Najwyższego wydane w tej Izbie w drugim półroczu 2025 r. Znajdą w nim Państwo także szereg istotnych z punktu widzenia praktyki orzeczniczej zagadnień, które wyłoniły się na gruncie rozpoznawanych przez Sąd Najwyższy spraw należących do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych.

Serdecznie zapraszam do lektury.

dr hab. Krzysztof Wiak
Prezes Sądu Najwyższego

kierujący pracą Izby
Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych

Spis treści

WYKAZ SKRÓTÓW	2
PRZEGŁĄD ORZECZNICTWA IKNiSP	5
1. Sprawy przedstawione z zagadnieniem prawnym (repertorium NZP).....	5
2. Sprawy ze skarg nadzwyczajnych (repertorium NSNc, NSNk)	8
3. Sprawy ze skarg kasacyjnych (repertorium NSK , NSKP)	20
4. Sprawy z odwołań od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa (repertorium NKRS).....	30
5. Sprawy z zakresu skarg na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (repertorium NSP).....	34
6. Sprawy wyborcze (repertorium NSW).....	40
7. Pozostałe sprawy (repertorium NO, NZ).....	41

WYKAZ SKRÓTÓW

Dz.U. – Dziennik Ustaw

Dyrektywa Nr 98/59 - Dyrektywa Rady Nr 98/59 WE z dnia 20 lipca 1998 r. w sprawie zbliżania ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do zwolnień grupowych

EKPCz – Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr 2

ETPCz – Europejski Trybunał Praw Człowieka

IKN – Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego

k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny

k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny

Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

k.p. – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy

k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego

k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego

k.p.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego

k.p.w. – ustawa z dnia 14 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia

KRS – Krajowa Rada Sądownictwa

k.s.h. – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych

k.wyb. – ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy

NSA – Naczelny Sąd Administracyjny

Ordynacja wyborcza - ustawa z 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

p.e. – ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne

PKW – Państwowa Komisja Wyborcza

p. o z. – ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. – Prawo o zgromadzeniach

p.p. - ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców

Prezes UOKiK – Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Prezes URE – Prezes Urzędu Regulacji Energetyki

Prezes UTK – Prezes Urzędu Transportu Kolejowego

pt. – pod tytułem

p.t. - ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne

p.u.s.a. – ustawa z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych

p.u.s.p. – ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych

RMiŚP – Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców

SN – Sąd Najwyższy

TFUE – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej z 25 marca 1957 r.

tj. – to jest

TSUE – Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

u.KRS – ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa

u.k.s. – ustawa z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych

u.o.k.k. – ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów

u.r.o. – ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym

u.r.t. - ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji

u.s.d.g. – ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej

u.SN – ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym

u.s.p.p. – ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym, prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki

ustawa o inicjatywnie – ustawa z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli

ustawa o ochronie lokatorów – ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego

ustawa o partiach politycznych, u.p.p. – ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych

ustawa o związkach zawodowych – ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych

ustawa o zwolnieniach grupowych - ustawa z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracowników

u.t.k. – ustawa z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym

u.z.z.w.z.ś. – ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków

zd. – zdanie

PRZEGLĄD ORZECZNICTWA IKNiSP

1. Sprawy przedstawione z zagadnieniem prawnym (repertorium NZP)

Żadne orzeczenie Sądu Najwyższego wydane w zakresie kognicji i z dochowaniem wymagań procesowych nie może zostać uznane za niebyłe

*Uchwała połączonych izb Sądu Najwyższego z 3 grudnia 2025 r.,
I NZP 7/25*

Uchwałą połączonych Izb - Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 3 grudnia 2025 r., I NZP 7/25, Sąd Najwyższy odstąpił od zasady prawnej, sformułowanej w uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 24 września 2025 r., III PZP 1/25, i przesądził, że: (1) żaden sąd lub inny organ władzy publicznej nie jest uprawniony do uznania orzeczenia Sądu Najwyższego za niebyłe i pominięcia jego skutków, nawet jeśli miałyby to nastąpić z odwołaniem się do prawa Unii Europejskiej, (2) Rzeczpospolita Polska nie przekazała organom Unii Europejskiej lub jakiegokolwiek innej organizacji międzynarodowej kompetencji do stanowienia norm regulujących organizację i funkcjonowanie krajowego wymiaru sprawiedliwości, ani do określania zakresu, w którym mogą być one stosowane. Kompetencje te przysługują wyłącznie konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej i nie podlegają przekazaniu na podstawie art. 90 ust. 1 Konstytucji RP, w konsekwencji nie znajduje w tym zakresie zastosowania art. 91 ust. 2 i 3.

Uchwała została podjęta na skutek pytania prawnego: „Czy wywiera skutek orzeczenie Sądu Najwyższego – Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych wydane w składzie z udziałem choćby jednego sędziego powołanego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, które uchyla na podstawie art. 91 § 1 u.SN orzeczenie sądu powszechnego i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania?”, jakie pojawiło się

podczas rozpoznawania skargi nadzwyczajnej Prokuratora Generalnego w sprawie II NSNc 192/24.

Sąd Najwyższy w składzie połączonych izb uznał, że wyrażony w uchwale w sprawie III PZP 1/25 pogląd jest całkowicie sprzeczny z postanowieniami Konstytucji RP oraz przepisami ustawy o SN i innych ustaw, dezorganizujący pracę Sądu Najwyższego oraz uniemożliwiający sprawowanie wymiaru sprawiedliwości poprzez dokonywanie kontroli nadzwyczajnej prawomocnych orzeczeń sądów powszechnych w trybie określonym w art. 89-95 u.SN. W uchwale wskazano, że zakres kognicji Sądu Najwyższego i tryb postępowania przed nim określa ustawa o SN oraz właściwe ustawy procesowe. W konsekwencji, żadne orzeczenie Sądu Najwyższego spełniające te kryteria (zapadłe w zakresie kognicji i z dochowaniem wymagań procesowych) nie może zostać uznane za niebyłe, bo też żaden sąd ani inny organ władzy publicznej nie ma takich kompetencji. W szczególności dotyczy to prawa Unii Europejskiej oraz orzeczeń jej organów.

Sąd Najwyższy w składzie połączonych Izb uznał zarazem, że funkcjonująca na gruncie ustawy o SN kontrola nadzwyczajna należy do środków, które są niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony prawnej w dziedzinach objętych prawem Unii. W uzasadnieniu uchwały podkreślono, że sposób zorganizowania organów wymiaru sprawiedliwości należy do materii, w której państwa członkowskie – w tym również Rzeczpospolita Polska – nie przekazały kompetencji Unii Europejskiej, a zatem obszarów, w których – zgodnie z art. 5 TUE – to nie Unia, ale kraje członkowskie posiadają wyłączne kompetencje prawodawcze. Wskazano też, że orzecznictwo TSUE, formalnie nie stanowi źródła prawa europejskiego, a jedynie wiążącą jego wykładnię.

W uzasadnieniu uchwały zaznaczono także, że sąd krajowy zobowiązany jest do stosowania prawa unijnego, a nie do kreowania tego prawa w sposób twórczy, rzekomo wynikający z orzeczeń TSUE. Sąd państwa członkowskiego nie jest odpowiedzialny za zmianę prawa w duchu ewentualnych orzeczeń trybunałów międzynarodowych, nie wykonuje tych orzeczeń w takim zakresie. Kwestia tego, w jaki sposób orzeczenie międzynarodowe ma być wykonane w drodze zmiany prawa, oraz czy w ogóle powinno być wykonane, jest zadaniem kształtowanej politycznie władzy ustawodawczej i wykonawczej, a nie władzy sądowniczej.

W omawianej uchwale Sąd Najwyższy wskazał też, że Rzeczpospolita Polska nie przekazała Unii kompetencji do ustanawiania zasad stosujących się do sposobu

zorganizowania (ustroju) wymiaru sprawiedliwości, ani tego, że to nie norma ustawowa, ale norma konstytucyjna, stanowi, że ustrój wymiaru sprawiedliwości, w tym ustrój Sądu Najwyższego, określa ustawa. Tym samym, reguła kolizyjna z art. 91 ust. 3 Konstytucji RP, nie może znaleźć zastosowania przy rozstrzyganiu konfliktu między treścią wyroku TSUE, a polską regulacją ustroju wymiaru sprawiedliwości, bowiem problematyka organizacji krajowego wymiaru sprawiedliwości nie została przekazana Unii Europejskiej na mocy ratyfikowanej umowy międzynarodowej, co więcej, kompetencje ustawodawcze w tym zakresie nie mogły zostać przekazane gdyż, oznaczałoby to naruszenie zasady ochrony suwerenności Rzeczypospolitej Polskiej w procesie integracji europejskiej. Nie istnieje też żadna ratyfikowana przez Rzeczpospolitą Polską umowa międzynarodowa, która przekazywałaby Trybunałowi Sprawiedliwości UE kompetencje lub umocowanie do dokonywania oceny ustanowionych przez prawo krajowe sądów lub wypowiedania się w przedmiocie skuteczności wydawanych przez nie orzeczeń.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu podjętej uchwały odniósł się także szeroko do zarzutów odnoszących się do powołań sędziów do SN po 2018 r., wskazując na ich bezzasadność. Wskazał zarazem, że siedmiu sędziów Sądu Najwyższego, którzy podjęli uchwałę III PZP 1/25, zostało powołanych na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa działającej w oparciu o przepisy, których niezgodność z ustawą zasadniczą wielokrotnie stwierdzał Trybunał Konstytucyjny, czyli jedyny organ władny dokonać powszechnie obowiązującego i ostatecznego stwierdzenia niekonstytucyjności ustaw. Niezgodność tych przepisów z Konstytucją RP przekładała się na istotne nieprawidłowości w trakcie procedury nominacyjnej.

Ostatecznie w uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy w składzie połączonych Izb zwrócił uwagę na szczególną rolę i potrzebę funkcjonowania skargi nadzwyczajnej. Kilkuletnia praktyka sprawowania kontroli nadzwyczajnej pokazuje, że poza jej szeroką doniosłością na gruncie krajowego porządku prawnego, pozwoliła ona również zapewnić pełną skuteczność prawa UE, zwłaszcza w zakresie prawa konsumenckiego oraz prawa pracy w obszarach, w których dochodziło do systemowego obchodzenia (pomijania) prawa europejskiego. z perspektywy jednostki (obywatela) skarga nadzwyczajna jest często dosłownie „ostatnią szansą” na uzyskanie sprawiedliwego orzeczenia sądowego.

2. Sprawy ze skarg nadzwyczajnych (repertorium NSNc, NSNk)

Niedopuszczalność wniesienia skargi nadzwyczajnej od orzeczenia, które nie zostało wydane w rozumieniu przepisów postępowania cywilnego

Postanowienie Sądu Najwyższego z 15 lipca 2025 r., II NSNc 79/24

Sąd Najwyższy odrzucił skargę nadzwyczajną wskazując, że nie można wnieść środka odwoławczego od orzeczenia, które nie zostało wydane w rozumieniu przepisów postępowania cywilnego. Wnioski skargi nadzwyczajnej, jej zarzuty oraz treść uzasadnienia nie pozostawiały wątpliwości, iż nadzwyczajny środek zaskarżenia, pomimo objęcia nim całości wyroku zaocznego, skierowany został nie przeciwko rozstrzygnięciu stanowiącemu część tego orzeczenia, ale w związku z pominięciem w nim pewnych kwestii. Skarżący nie kwestionował treści i zasadności wydanego już rozstrzygnięcia, a zmierzał jedynie do uzupełnienia w zakresie wniosków zawartych w pozwie, odnośnie do których w wyroku zaocznym zabrakło rozstrzygnięcia. Sąd Najwyższy w konsekwencji uznał, że skarżący nie tylko nie wykazał interesu prawnego w kwestionowaniu zaskarżonego wyroku, ale że w świetle uzasadnienia skargi nadzwyczajnej, wyrok akceptuje.

Wykładnia oświadczeń woli w rozumieniu art. 65 k.c.

Wyrok Sądu Najwyższego z 15 lipca 2025 r., II NSNc 260/23

Sąd Najwyższy wyrokiem z 15 lipca 2025 r. sygn. II NSNc 260/23 uchylił w całości zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie.

W niniejszej sprawie w 1999 r. powodowa spółka zawarła z pozwanym umowę w przedmiocie dzierżawy gruntów i budynków "pałacowych" w formie aktu notarialnego. Po latach powstał spór dotyczący rozliczenia nakładów na przedmiot dzierżawy - w pozwie zażądano zasądzenia 7 mln zł. W tle niniejszej sprawy pojawiły się również hipotetyczne roszczenia spadkobiercy A. B.

Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że dokonując wykładni umowy w formie aktu notarialnego sąd powinien wziąć pod uwagę treść art. 94 § 1 z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie (tekst jedn. Dz.U. z 2024 r. poz. 1001 ze zm.; dalej jako: „pr.not.”),

także w kontekście traktowania przepisu tej ustawy jako *lex specialis* w stosunku do norm określających sposoby wykładni oświadczeń woli wynikających z Kodeksu cywilnego (art. 65). Z pewnością bowiem wykładnia oświadczenia woli złożonego w formie aktu notarialnego musi brać pod uwagę sposób dokonywania tej czynności, który sprawia, że znaczenie treści czynności zyskuje znaczenie priorytetowe – forma ta bowiem zapewnia pełne zrozumienie tej treści przez strony i treść ta staje się w pełni zgodna z wolą stron. Należy zauważyć, że zgodnie z powołanym powyżej art. 94 § 1 pr.not., akt notarialny przed podpisaniem powinien być odczytany przez notariusza lub przez inną osobę w jego obecności. Przy odczytaniu aktu notariusz powinien się przekonać, że osoby biorące udział w czynności dokładnie rozumieją treść oraz znaczenie aktu, a akt jest zgodny z ich wolą. Na żądanie powinny być odczytane również załączniki do aktu. Treść aktu notarialnego dokładnie zrozumiała przez strony jest w pełni zgodna z ich wolą. Tym samym w przypadku takiej formy czynności istnieje domniemanie faktyczne zgodności treści z wolą stron. Zupełnie inaczej, wobec powyższego, powinna zostać przeprowadzona wykładnia postanowień obowiązującej pomiędzy stronami umowy. Oczywiście wspomniane domniemanie faktyczne może zostać obalone w przypadku, gdy notariusz (lub w jego obecności inna osoba upoważniona przez niego) nie odczytał aktu lub też notariusz nie upewnił się co do dokładnego zrozumienia treści i znaczenia aktu notarialnego oraz zgodności z wolą stron.

Na gruncie niniejszej sprawy z taką sytuacją nie mamy do czynienia. Trudno wyobrazić sobie tego typu przypadek zresztą w sytuacji, gdy zawarcie umowy odbywa się pomiędzy profesjonalistami, zaś ustalenie jej treści poprzedzają negocjacje profesjonalnych pełnomocników. Systemowa interpretacja związków art. 65 k.c. oraz art. 94 pr.not. wskazuje na konieczność stosowania w pierwszej kolejności regulacji art. 94 pr.not. – i tym samym prowadzenia wykładni w oparciu o treść umowy, dopiero gdy nie znajdują one zastosowania (wskutek uchybień notariusza) w rachubę wchodzi dokonywanie interpretacji w oparciu o reguły określone w art. 65 k.c. Niedopuszczalna jest interpretacja prowadzona z wykorzystaniem mechanizmów k.c. wiodąca do wniosków niedających się pogodzić z treścią umowy zawartej w formie aktu notarialnego. Tym samym, Sądy w przedmiotowej sprawie błędnie zastosowały przepisy odpowiadające za mechanizm wykładni umowy mającej kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia (...). Przepis art. 94 pr.not. wskazuje jednoznacznie na koncentrację wokół reguły *solo scriptura* w procesie wykładni czynności

sporządzonych w formie aktu notarialnego, tym samym odpowiada on w swojej treści tradycyjnej regule prawa rzymskiego: *Cum in verbis nulla ambiguitas est, non debet admitti voluntatis quaestio* (wobec braku dwuznaczności słów, nie podnosi się kwestii woli – Paulus, Digesta 32. 25 § 1).

Rażące naruszenie prawa w wyroku zaocznym w sprawie o eksmisję osoby z niepełnosprawnością

Wyrok Sądu Najwyższego z 15 października 2025 r., II NSNc 59/24

Sąd Najwyższy w wyroku z 15 października 2025 r., II NSNc 59/24 stwierdził, że wyrok zaoczny Sądu Rejonowego dla Krakowa - Nowej Huty w Krakowie z 13 lipca 2009 r., sygn. I C 400/09/N wobec osoby niepełnosprawnej orzeczenie wydane zostało z naruszeniem prawa.

W niniejszej sprawie powodowa gmina domagała się m.in. nakazania opuszczenia lokalu w Krakowie przez liczną rodzinę, z tym że w jej składzie była także osoba niepełnosprawna. Sąd Rejonowy nakazał eksmisję bez prawa do lokalu zastępczego. Sąd Najwyższy wskazanym wyrokiem stwierdził, że wobec osoby niepełnosprawnej orzeczenie wydane zostało z naruszeniem prawa.

Sąd Najwyższy wskazał, że w sytuacji faktycznej pozwanego zaskarżone orzeczenie można postrzegać jako rażące zaniechanie Sądu I instancji w przedmiocie nieprzeprowadzeniu z urzędu czynności dowodowych w postępowaniu sądowym z udziałem osób, które zgodnie z intencją ustawodawcy wymagają wsparcia. Pozwany, jako osoba niepełnosprawna, nie był w stanie w sposób właściwy chronić swoich interesów, jego bezpieczeństwo prawne zostało naruszone, zaś skutki tego rzutowały na naruszenia innych jego praw gwarantowanych ustawowo. Sąd Najwyższy podzielił zdanie Rzecznika Praw Obywatelskich, że zastosowanie art. 15 ust. 4 w zw. z art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie praw lokatorów wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego, nie ma zastosowania w tym zakresie art. 339 § 2 k.p.c. Wydanie wyroku zaocznego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego było chybione. Bierność pozwanych nie może być w całości interpretowana na ich niekorzyść, w szczególności gdy w rachubę wchodzi osoby o różnym charakterze i poziomie niepełnosprawności. Sąd Najwyższy zwrócił także uwagę, iż oprócz spełnienia przesłanki ogólnej skargi nadzwyczajnej, w sprawie zarzucić można

naruszenie art. 75 Konstytucji RP, gwarantującego ochronę przed bezdomnością. Reguła ta na poziomie ustawy realizuje się w obowiązku przyznania przez sąd uprawnienia do lokalu socjalnego (od 21 kwietnia 2019 r. najmu socjalnego lokalu) m.in. osobie z niepełnosprawnością. Wskutek niezastosowania w sposób właściwy przepisów ustawowych nie doszło do zapewnienia skutecznej ochrony obywatela we wspomnianym zakresie. W przedmiotowej sprawie doszło do wykonania przed trzema laty komorniczych czynności egzekucyjnych polegających na opróżnieniu lokalu. Lokal został zwrócony właścicielowi. Pozwany zmuszony był uregulować swoją sytuację mieszkaniową na własną rękę, nie mógł wówczas skorzystać z przysługującej mu ochrony – nie zaoferowano mu lokalu socjalnego. Wskutek wykonania egzekucji komorniczej sytuacja prawna jest nieodwracalna (...). Po tym, gdy doszło do egzekucji, zmiana wyroku w zakresie zaskarżonej części, tj. punktu II (odnoszącej się do rzeczzonego uprawnienia), czy tym bardziej jego uchylenie w tym zakresie i przekazanie do ponownego rozpoznania, tworzyłoby sytuację bez faktycznego znaczenia prawnego. Nie bez znaczenia jest także upływ czasu, który minął nie tylko od wydania czy uprawomocnienia się zaskarżonego wyroku zaocznego (13 lat), lecz także od przeprowadzenia czynności egzekucyjnych (3 lata)".

Rękojmia wiary publicznej ksiąg wieczystych

Wyrok Sądu Najwyższego z 15 października 2025 r., II NSNc 74/24

Wyrokiem z 15 października 2025 r., II NSNc 74/24 po rozpoznaniu skargi nadzwyczajnej Prokuratora Generalnego Sąd Najwyższy oddalił skargę.

Niniejsza sprawa nie dotyczyła postanowienia merytorycznego o zasiedzeniu nieruchomości, lecz jedynie orzeczenia wydanego w postępowaniu wieczystoksięgowym o wpisie prawa własności w księdze wieczystej.

Sąd Najwyższy uznał za bezzasadne zarzuty wskazujące, że orzeczenie o zasiedzeniu nie mogło stanowić podstawy wpisu, ponieważ wobec niego wniesiono skargę kasacyjną. Sąd Najwyższy podkreślił, iż sąd wieczystoksięgowy, dysponując prawomocnym postanowieniem o zasiedzeniu, był obowiązany dokonać wpisu własności nabytej przez zasiedzenie, niezależnie od faktu, że uczestniczka złożyła skargę kasacyjną. Brak jest bowiem podstaw prawnych do wstrzymywania czynności wieczystoksięgowych na tej podstawie, skoro orzeczenie o zasiedzeniu ma już walor

prawomocności formalnej i materialnej, a jego wykonanie nie zostało wstrzymane przez Sąd Najwyższy. Celem wpisu dokonywanego na podstawie orzeczenia o zasiedzeniu jest bowiem doprowadzenie treści księgi wieczystej do zgodności z rzeczywistym stanem prawnym.

Sąd Najwyższy zważył, że prawomocne postanowienie o zasiedzeniu stanowi samodzielną i wystarczającą podstawę wpisu w księdze wieczystej. W konsekwencji, za bezzasadne należało uznać zarzuty Prokuratora Generalnego, jakoby sąd wieczystoksięgowy winien był niejako z urzędu rozważyć, czy postanowienie o zasiedzeniu pozostaje w zgodzie z „aktualnym stanem księgi” oraz winien był „ustalić dobrą lub złą wiarę” uczestniczki postępowania. Sąd Najwyższy zwrócił przy tym uwagę, że przepis art. 626⁸ k.p.c. wyznacza zatem zakres kognicji sądu w postępowaniu wieczystoksięgowym i określa przedmiot tego postępowania, które wyraźnie nie służy rozstrzyganiu sporów prawnych i udzielaniu w ten sposób ochrony prawnej stronom sporu, lecz służy zapewnieniu bezpieczeństwa i pewności obrotu prawnego nieruchomościami. Sąd wieczystoksięgowy jest zatem obowiązany dokonać wpisu zgodnie z wnioskiem, jeżeli treść i forma dokumentu stwierdzającego dokonanie czynności prawnej mającej stanowić podstawę wpisu nie nasuwają wątpliwości i gdy wniosek nie zawiera braków formalnych. Sąd wieczystoksięgowy nie jest władny w tym postępowaniu rozstrzygać jakichkolwiek sporów. Kognicja sądu w tym zakresie nie obejmuje również rozstrzygania co do ewentualnych uchybień lub zasadności przesłanek, na których opierał się inny Sąd, właściwy organ lub inny podmiot wydający dokument będący podstawą wpisu w księdze wieczystej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2023 r., II CSKP 822/22).

Cezurę czasową dla skutecznego zgłoszenia roszczenia o wypłatę świadczeń, o których mowa w art. 67 ust. 1 i 3 ustawy z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, wyznacza ostatni dzień okresu, za który zasiłek przysługuje, nie zaś data stwierdzenia przez ZUS wypadku przy pracy i wydania karty wypadku przy pracy

Wyrok Sądu Najwyższego z 15 października 2025 r., II NSNc 31/24

Wyrokiem z 15 października 2025 r., II NSNc 31/24 po rozpoznaniu skargi nadzwyczajnej Prokuratora Generalnego Sąd Najwyższy oddalił skargę.

Niniejsza sprawa dotyczyła zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego z funduszu wypadkowego, odnosząc się do kwestii zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo, statutowanego przez art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, Sąd Najwyższy wskazuje, że z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego wynika, że choć wyrażone tutaj przez ustrojodawcę prawo do zabezpieczenia społecznego ma charakter prawa podmiotowego i w założeniu jest w pełni egzekwowalne, to jednak nie implikuje ono żadnych uprawnień o określonej treści materialnej. Nie można z niego wyprowadzić prawa do jakiegokolwiek konkretnego świadczenia. Prawa podmiotowe wnioskodawcy skonkretyzowały się w dwóch ustawach, tj. w ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz ustawie z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Zajmując stanowisko co do kwestii naruszenia art. 67 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa („ustawa zasiłkowa”) i uznanie, że roszczenie wnioskodawcy wygasło oraz niezastosowanie art. 67 ust. 3 ww. ustawy podczas gdy niezgłoszenie roszczenia o wypłatę zasiłku nastąpiło z przyczyn niezależnych od ubezpieczonego przeszkoda uniemożliwiająca zgłoszenie roszczenia ustała dopiero 25 kwietnia 2019 r., a zatem wniosek ubezpieczonego został wniesiony w terminie.

Sąd Najwyższy wskazuje, że art. 67 ust. 1 ustawy zasiłkowej stanowi, że roszczenie o wypłatę zasiłku chorobowego, wyrównawczego, macierzyńskiego oraz opiekuńczego przedawnia się po upływie 6 miesięcy od ostatniego dnia okresu, za który zasiłek przysługuje. Z mocy art. 69 tejże ustawy znajduje on odpowiednie zastosowanie do świadczenia rehabilitacyjnego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że art. 67 ust. 1 ustawy zasiłkowej wskazuje, że przedawnienie roszczenia o zasiłek chorobowy następuje ipso iure, co oznacza, że ubezpieczony po upływie okresów przedawnienia traci prawo do zasiłku i nie ma procesowych możliwości ubiegania się o jego wyrównanie oraz, że w pozostałym zakresie mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego, skoro przedawnienie roszczeń jest instytucją prawną przewidzianą właśnie w tym kodeksie, a która z braku odmiennych regulacji prawnych ustawy zasiłkowej w tej materii ma do niej zastosowanie.

Odnosząc się do art. 67 ust. 3 ustawy zasiłkowej stanowi on, że jeżeli niezgłoszenie roszczenia o wypłatę zasiłku nastąpiło z przyczyn niezależnych od

osoby uprawnionej, termin 6 miesięcy liczy się od dnia, w którym ustała przeszkoda uniemożliwiająca zgłoszenie roszczenia.

Sąd Najwyższy wskazuje, że cezurę czasową dla skutecznego zgłoszenia roszczenia o wypłatę świadczeń, o których mowa w art. 67 ust. 1 i 3 ustawy zasiłkowej, wyznacza ostatni dzień okresu, za który zasiłek przysługuje, nie zaś data stwierdzenia przez ZUS wypadku przy pracy i wydania karty wypadku przy pracy. Ta ostatnia w żadnym wypadku nie może być uznana za przyczynę niezależną od osoby uprawnionej w rozumieniu art. 67 ust. 3 tejże ustawy i tym samym okoliczność przerywającą bieg przedawnienia roszczenia o wyrównanie zasiłku chorobowego i rehabilitacyjnego.

Przy ustalaniu warunków dofinansowania przedsiębiorcy dopuszczalne jest nałożenie obowiązku w postaci regularnego i ciągłego prowadzenia przez niego działalności gospodarczej, którego przejawem są uzyskiwane co miesiąc przychody

Wyrok Sądu Najwyższego z 22 października 2025 r., II NSNc 234/24

Wyrokiem z 22 października 2025 r., II NSNc 234/24 Sąd Najwyższy oddalił skargę nadzwyczajną Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców.

Niniejsza sprawa dotyczyła obowiązku zwrotu środków przyznanych powodowi w związku z zawarciem przez niego umowy na podjęcie działalności gospodarczej w celu jej prowadzenia przez okres co najmniej 12 miesięcy. Powód osiągnął przychód z dotowanej działalności tylko w jednym miesiącu obowiązywania umowy.

Sąd Najwyższy wskazał, że dopuszczalne jest zawieranie w tożsamych umowach zastrzeżenia, zgodnie z którym „prowadzenie działalności gospodarczej oznacza m.in. osobiste i we własnym imieniu jej wykonywanie dla celów zarobkowych w sposób zorganizowany i ciągły oraz uzyskiwanie przychodów z dotowanej działalności w każdym miesiącu objętym przedmiotową umową”. Jest to prawnie dopuszczalna forma zabezpieczenia pozwanego przed udzielaniem dofinansowania osobom, które planowały wykorzystać udzielane im środki w sposób niezgodny z zawartą umową. Przy ustalaniu warunków dofinansowania przedsiębiorcy dopuszczalne jest nałożenie obowiązku w postaci regularnego i ciągłego prowadzenia przez niego działalności gospodarczej, którego przejawem są uzyskiwane co miesiąc przychody. Nie stoi to

również w sprzeczności z zasadą swobody umów, jak też nie stanowi naruszenia zasad współżycia społecznego.

Samo powtórzenie brzmienia art. 89 § 1 *in principio* u.SN nie spełnia nawet w najmniejszym stopniu wymogu uzasadnienia podstawy ogólnej skargi nadzwyczajnej

Postanowienie Sądu Najwyższego z 5 listopada 2025 r., II NSNc 425/23

Postanowieniem z 5 listopada 2025 r. Sąd Najwyższy odrzucił skargę nadzwyczajną. Sąd Najwyższy wskazał, iż w świetle art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 95 pkt 1 u.SN skarga nadzwyczajna powinna zawierać nie tylko przytoczenie jej podstaw, ale i ich uzasadnienie (postanowienie Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2020 r., I NSNp 3/19; wyrok Sądu Najwyższego z 25 czerwca 2020 r., I NSNc 21/20; wyrok Sądu Najwyższego z 3 czerwca 2019 r., I NSNc 7/19). Skarga powinna więc zawierać przytoczenie podstaw oraz wyodrębniony wywód – uzasadnienie podstaw skargi. Samo powołanie się na podstawę ogólną i na jedną z trzech podstaw szczególnych, bez konkretnego wyjaśnienia, dlaczego wymagają one wzruszenia orzeczenia w danej sprawie, nie jest uzasadnieniem skargi, lecz co najwyżej przytoczeniem podstaw. Skarżący powinien rzeczowo i wyczerpująco wyjaśnić, na czym polega naruszenie prawa. W przeciwnym razie ocena zasadności skargi nadzwyczajnej nie jest w ogóle możliwa, samo zaś pismo pozostaje tylko namiastką środka zaskarżenia. Brak wyczerpującego i spójnego uzasadnienia podstaw, na których skarżący opiera skargę, stanowi wadę dyskwalifikującą pismo procesowe oraz musi prowadzić do odrzucenia skargi bez wzywania strony skarżącej do usunięcia braków (analogicznie: uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 30 kwietnia 1938 r., C III 319/37 oraz wyroki Sądu Najwyższego z 8 lutego 1935 r., III C 778/34; 9 marca 1936 r., C III 915/35, 21 października 1938 r., C II 325/38, wyroki SN z: 25 kwietnia 2013 r., I UK 572/12; 16 lipca 2014 r., II PK 266/13; 24 czerwca 2015 r., I PK 227/14; 3 czerwca 2019 r., I NSNc 7/19; postanowienia Sądu Najwyższego z: 6 listopada 1996 r. II UKN 12/96; 20 listopada 1996 r. I PKN 22/96; 11 marca 1997 r., III CKN 13/97; 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; 28 kwietnia 2010 r., II PK 326/09; 27 stycznia 2012 r., V CSK 174/11; 30 czerwca 2020 r., I NSNp 3/19).

Sformułowana w art. 89 § 1 *in principio* u.SN. podstawa ogólna wniesienia skargi nadzwyczajnej w sposób oczywisty nawiązuje do wyrażonej w art. 2 Konstytucji RP zasady demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Art. 89 § 1 *in principio* u.SN. musi być interpretowany w zgodzie z Konstytucją RP, z uwzględnieniem bogatego dorobku nauki prawa i orzecznictwa, które wydobyło z art. 2 Konstytucji liczne szczegółowe zasady pochodne takie jak: zasada sprawiedliwości proceduralnej, zasada ochrony zaufania obywatela do państwa, zasada ochrony praw słuszenie nabytych, zasada ochrony interesów w toku, zasada niedziałania prawa wstecz, zasada *ne bis in idem* czy zakaz nadmiernej ingerencji (zob. B. Banaszak, Prawo konstytucyjne, Warszawa 2017, s. 181-193 wraz z cytowanym tam orzecznictwem; W. Sokolewicz, M. Zubik, uwagi nr 30-38 do art. 2, w: L. Garlicki, M. Zubik (red.), Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, 1.1, Warszawa 2016, s. 127140). W uzasadnieniu podstawy ogólnej skargi nadzwyczajnej należy konkretnie wyjaśnić, na czym polega niezgodność zaskarżonego orzeczenia z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej w szczególności przez: 1) wskazanie naruszonej zasady pochodnej wywiedzionej z art. 2 Konstytucji oraz 2) sposobu jej naruszenia. Przy konstruowaniu podstawy ogólnej skargi skarżący nie jest ograniczony katalogiem zasad pochodnych sformułowanych w orzecznictwie, więc może powołać się także na inną zasadę pochodną, pod warunkiem jednak, że szczegółowo przedstawi tok rozumowania, w drodze którego wywiódł, taką zasadę z art. 2 Konstytucji RP.

Skarga nadzwyczajna Prokuratora Generalnego nie spełnia nawet w najmniejszym stopniu wymogu uzasadnienia podstawy ogólnej, w którym ograniczył się on do powtórzenia brzmienia art. 89 § 1 *in principio* u.SN oraz powołania się na „zasadę konieczności zapewnienia pewności, co do prawa i prawidłowości stosowania prawa przez organy państwa” (pisownia oryginalna), która rzekomo wynika „z istoty i aksjologii demokratycznego państwa prawnego”. Tymczasem taka zasada nie istnieje – ani nie została wymieniona w Konstytucji RP, ani nie sformułowano jej w orzecznictwie i nauce prawa (postanowienie Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2020 r., I NSNp 3/19). W uzasadnieniu Prokurator Generalny nie przedstawił toku rozumowania; w drodze którego wywiódł wspomnianą „zasadę”, ani nie wyjaśnił, na czym ta zasada miałaby polegać, co uniemożliwia Sądowi Najwyższemu zweryfikowanie, czy w niniejszej sprawie rzeczywiście zachodzi konieczność

zapewnienia zgodności zaskarżonego orzeczenia z zasadą demokratycznego państwa prawnego.

Zgodny wniosek wszystkich współwłaścicieli co do sposobu zniesienia współwłasności obliguje sąd do wydania postanowienia zgodnie z treścią wniosku, jeśli spełnione zostanie wymaganie w zakresie zaznaczenia projektowanego sposobu podziału nieruchomości na części na planie sporządzonym według zasad obowiązujących przy oznaczaniu nieruchomości w księgach wieczystych, a sam projekt podziału nie sprzeciwia się prawu ani zasadom współżycia społecznego, ani też nie narusza w sposób rażący interesu osób uprawnionych

Postanowienie Sądu Najwyższego z 2 grudnia 2025 r., II NSNc 269/24

W postanowieniu z 2 grudnia 2025 r., II NSNc 269/24, Sąd Najwyższy, podkreślił, że w myśl art. 622 § 2 k.p.c., gdy wszyscy współwłaściciele złożą zgodny wniosek co do sposobu zniesienia współwłasności, sąd ma obowiązek wydać postanowienie odpowiadające treści wniosku, jeżeli spełnione zostanie wymaganie w zakresie zaznaczenia projektowanego sposobu podziału nieruchomości na części na planie sporządzonym według zasad obowiązujących przy oznaczaniu nieruchomości w księgach wieczystych, a sam projekt podziału nie sprzeciwia się prawu ani zasadom współżycia społecznego, ani też nie narusza w sposób rażący interesu osób uprawnionych. Tymczasem w sprawie poddanej pod rozstrzygnięcie Sądu treść zaskarżonego postanowienia jednoznacznie wskazywała, że sąd rejonowy wydał w sprawie objętej skargą postanowienie nieodpowiadające treści zgodnego wniosku, mimo że w sprawie wszyscy współwłaściciele wyrazili zgodę odnośnie do wejścia do majątku wspólnego wnioskodawców całej nowo wydzielonej nieruchomości.

Ponadto Sąd wydający w sprawie zaskarżone orzeczenie nieprecyzyjnie ustalił w jednym z punktów sentencji udział, jaki przysługiwał wnioskodawcom, na prawach wspólności majątkowej małżeńskiej, w nowo wydzielonej (w ramach zniesienia współwłasności) nieruchomości. Sąd Najwyższy podkreślił, że sformułowanie w sentencji rozstrzygnięcia o żądaniach stron czy wnioskach uczestników postępowania nieprocesowego nie może stwarzać wątpliwości co do treści orzeczenia i musi umożliwiać jego wykonanie (art. 325 k.p.c.). W przypadku wydania

postanowienia znoszącego współwłasność nieruchomości kluczowymi elementami sentencji pozostają przy tym prawidłowe oznaczenie nieruchomości podlegającej podziałowi, prawidłowe oznaczenie uprawnionych, a także prawidłowe i precyzyjne oznaczenie udziału we współwłasności należnego każdemu z uprawnionych, poprzez określenie go odpowiednim ułamkiem matematycznym. Oczywiście jest przy tym, że sąd rozpoznający wniosek o zniesienie współwłasności nieruchomości powinien w sentencji orzeczenia starannie określić wszystkie te elementy.

Obowiązek oceny statusu strony, ocena zasadności roszczenia, a naruszenie równowagi kontraktowej stron

Wyrok Sądu Najwyższego z 16 grudnia 2025 r., II NSNc 328/24

Wyrokiem z 16 grudnia 2025 r., sygn. II NSNc 328/24 po rozpoznaniu skargi nadzwyczajnej Prokuratora Generalnego Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony nakaz zapłaty i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Bytomiu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy wskazał, że, odnosząc się kwestii zastrzeżenia w umowie pożyczki rażąco wygórowanych odsetek z tytułu nieterminowej jej spłaty, Sąd Najwyższy stwierdza, że Sąd wydając nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym obowiązany jest zbadać status strony pozwanej, a także urzędu dokonać kontroli warunków umowy będącej podstawą dochodzonego roszczenia. Sąd nie dokonując tych czynności naruszył art. 76 Konstytucji poprzez niezapewnienie stronie pozwanej właściwej ochrony oraz naruszył równowagę kontraktową stron umowy pożyczki tworząc sytuację rażąco niesprawiedliwą.

Cywilnoprawne konsekwencje lichwy a nadużycie prawa podmiotowego (art. 5 k.c.)

Wyrok Sądu Najwyższego z 17 grudnia 2025 r., II NSNc 60/24

Wyrokiem z 17 grudnia 2025 r., w sprawie II NSNc 60/24 Sąd Najwyższy po rozpoznaniu skargi nadzwyczajnej Prokuratora Generalnego uchylił zaskarżony wyrok w zakresie punktu I (pierwszego) i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu Gdańsk –

Południe w Gdańsku do ponownego rozpoznania. Zdanie odrębne co do ww. orzeczenia złożył ławnik.

Sąd Najwyższy wskazał, że pomimo iż od wydania zaskarżonego postanowienia upłynęło ponad 5 lat, to w ocenie Sądu Najwyższego prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji RP, a przede wszystkim podnoszona w skardze ochrona konsumenta jako strony słabszej strukturalnie w stosunkach prywatnoprawnych z przedsiębiorcą przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi, przemawiały za wydaniem orzeczenia, o jakim mowa w art. 91 § 1 u.SN. W świetle art. 115 § 2 u.SN oznacza to, że ochrona praw jednostki wymaga nie tylko deklaratywnego stwierdzenia naruszenia prawa, ale wydania rozstrzygnięcia prowadzącego do rzeczywistego usunięcia wad orzeczenia.

Sąd Najwyższy podkreślił, że pomimo podnoszonych w doktrynie i orzecznictwie argumentów o wsparciu lichwy działaniami ustawodawcy polegającymi na niewprowadzaniu odsetek maksymalnych oraz kontrastujących z nimi poglądów o konieczności walki z nagminnym niespłacaniem zadłużeń, należy stwierdzić, że pobieranie wysokich odsetek w skali rocznej (niezależnie od ich charakteru) ze skutkiem potencjalnie doprowadzającym do pogorszenia sytuacji finansowej pożyczkobiorcy stanowi uznany przejaw lichwy. Z punktu widzenia sytuacji finansowej poręczycielek oraz pozwanej, spowodowało to znaczne pogorszenie sytuacji finansowej poprzez zagrożenie możliwości samodzielnej egzystencji, a w konsekwencji upadłość pozwanej. W takiej sytuacji można mówić o lichwie i z tego właśnie powodu zaskarżone orzeczenie nie odpowiada prawu i podlega uchyleniu, w części w jakiej została zasądzona m.in. spłata wierzytelności wraz z odsetkami w wysokości 50% w skali roku.

Sąd Najwyższy wskazał ponadto, że pomimo, iż strony wprost nie podnosiły zarzutu naruszenia art. 5 k.c., lecz odniósł się do art. 5 k.c. Sąd Rejonowy w Gdańsku i argumentację w tej materii przedstawiła również powódka, wskazując, że pozwane same nadużywały praw podmiotowych, samowolnie uchylając się od spłaty zobowiązania i uznając, że art. 5 k.c. nie może stanowić samodzielnej podstawy oddalenia powództwa. Pogląd ten koresponduje z poglądami wyrażonymi w orzecznictwie, zgodnie z którymi nie może art. 5 k.c. w oderwaniu od stanu faktycznego stanowić samodzielnej podstawy wywiedzenia prawa podmiotowego, którego realizacja ma być dochodzona przed sądem.

3. Sprawy ze skarg kasacyjnych (repertorium NSK , NSKP)

Brak skutecznego wykazania, iż w sprawie zachodzą powołane przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p. implikuje odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

Postanowienie Sądu Najwyższego z 6 sierpnia 2025 r., II NSK 4/25

Postanowieniem z dnia 6 sierpnia 2025 r. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W powyższym orzeczeniu zwrócono uwagę, że zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Sąd Najwyższy wskazał, że wniesiona w niniejszej sprawie skarga kasacyjna nie zawiera argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżący skutecznie wykazał, iż w sprawie zachodzą powołane przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie

może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Złożenie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej jej zasadności oznacza, zgodnie z poglądem utrwalonym w judykaturze, że skarżący musi przedstawić dokładny wywód, na czym – jego zdaniem – polega oczywista zasadność skargi w danej sprawie z przytoczeniem przepisów, których naruszenie ją spowodowało oraz argumentację wskazującą na to, dlaczego opisane naruszenie doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej, w trybie z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 i przywołane tam orzecznictwo). Skarżący, przedstawiając – jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” – powinien zatem wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (zob. postanowienia SN: z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20).

To co ma świadczyć o oczywistej zasadności skargi nie może być jednocześnie ujmowane jako podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., gdyż jeżeli występuje istotne zagadnienie prawne albo poważny problem świadczący o potrzebie wykładni przepisu, to nie można jednocześnie twierdzić, że z tych samych przyczyn skarga jest oczywiście uzasadniona, jako że twierdzenie o oczywistej zasadności skargi pozostaje wówczas w kolizji z problemami prawnymi warunkującymi pierwszą i drugą podstawę przedsądu. Taka konstrukcja wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania dyskwalifikuje jego zasadność już na samym wstępie (zob. postanowienie SN z 24 czerwca 2021 r., III CSK 77/21).

Sąd Najwyższy wskazał, że w przedmiotowej sprawie zachodziła taka właśnie sytuacja. Wnioskodawca w uzasadnieniu do wniosku o przyjęcie skargi na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., konstruuje istotne zagadnienia prawne, zaś nawiązując do tych kwestii wnioskodawca odwołuje się jednocześnie do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Jednocześnie wnioskodawca nie uzasadnia przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Na przedsiębiorcy telekomunikacyjnym ciąży obowiązek wykazania, iż w danym budynku nie istnieje dostęp do Internetu, czy też dostępna instalacja nie odpowiada z określonych względów jego zapotrzebowaniu

Wyrok Sądu Najwyższego z 27 sierpnia 2025 r., II NSKP 8/24

Wyrokiem z 27 sierpnia 2025 r. Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną pozwanego. Sprawa dotyczyła możliwości zmiany umowy o ustalenie warunków dostępu do nieruchomości dla przedsiębiorcy telekomunikacyjnego. We wskazanym orzeczeniu Sąd Najwyższy dokonał wykładni art. 30 ust. 1a oraz art. 30 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych, regulujących umożliwienie przedsiębiorcy telekomunikacyjnemu dostępu do nieruchomości, w tym do budynku oraz punktu styku, polegającego na umożliwieniu wykonania szybkiej sieci telekomunikacyjnej wraz z powiązanymi zasobami dalej niż do punktu styku, jeżeli istniejąca sieć nie jest dostępna lub nie odpowiada zapotrzebowaniu przedsiębiorcy telekomunikacyjnego. Wskazano m.in., że na przedsiębiorcy telekomunikacyjnym ciąży obowiązek wykazania, iż w danym budynku nie istnieje dostęp do Internetu, czy też dostępna instalacja nie odpowiada z określonych względów jego zapotrzebowaniu. Co więcej, jeżeli przedsiębiorca telekomunikacyjny byłby w stanie przedstawić również w inny sposób spełnienie przesłanek, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy o wspieraniu rozwoju, niż wystąpienie jednej z okoliczności wskazanych w art. 30 ust. 1a ustawy o wspieraniu rozwoju, to taka sytuacja może stanowić podstawę do umożliwienia wykonania kolejnej instalacji telekomunikacyjnej w budynku. Treść tych przepisów prowadzi do wniosku, że nie jest wykluczone, iż może to dotyczyć również przypadków nieopłacalności korzystania z istniejącej instalacji – zwłaszcza, gdy oferowane warunki dostępu do instalacji są dyskryminujące lub uniemożliwiają przedsiębiorcy telekomunikacyjnemu

oferowanie użytkownikom końcowym konkurencyjnych warunków świadczenia usług, w tym cenowych i jakościowych. Taką interpretację wspierają względy funkcjonalne, bowiem jednym z celów ustawodawcy regulującego prawo dostępu do usług telekomunikacyjnych, przejawiającym się m.in. uprawnieniem, o którym mowa w art. 30 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy o wspieraniu rozwoju, było przeciwdziałanie stworzenia monopolu niektórych przedsiębiorców telekomunikacyjnych, przy jednoczesnym ograniczeniu konkurencyjnych cen i usług przez innych operatorów.

Ustalenie czy konkretne sceny lub treści są tymi, o których mowa w art. 18 ust. 5 ustawy o radiofonii i telewizji, nie leży w wyłącznej gestii sądu orzekającego w sprawie i stanowi określony w art. 278 § 1 k.p.c. wypadek wymagający zasięgnięcia wiadomości specjalnych

Wyrok Sądu Najwyższego z 1 października 2025 r., II NSKP 27/24

Sąd Najwyższy w wyroku z 1 października 2025 r. w sprawie II NSKP 27/24 wskazał, że ustalenie czy konkretne sceny lub treści są tymi, o których mowa w art. 18 ust. 5 ustawy o radiofonii i telewizji, nie leży w wyłącznej gestii sądu orzekającego w sprawie i stanowi określony w art. 278 § 1 k.p.c. wypadek wymagający zasięgnięcia wiadomości specjalnych. Ponadto oceniając utwory audiowizualne, ale także inne, ocena większości scen lub treści o których mowa w pkt. I załącznika nr 3 do rozporządzenia Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 23 czerwca 2005 r. w sprawie kwalifikowania audycji lub innych przekazów mogących mieć negatywny wpływ na prawidłowy fizyczny, psychiczny lub moralny rozwój małoletnich oraz audycji lub innych przekazów graficznych i formuł zapowiedzi (tekst jedn. Dz.U. 2014, poz. 311) z woli prawodawcy wymaga uwzględnienia kontekstu i nie może ograniczać się do poszczególnych scen.

Art. 15zzzzzn² ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1327 ze zm.) nie znajduje zastosowania w przypadku terminów, którym uchybiono zanim został uchwalony i wszedł w życie

Wyrok Sądu Najwyższego z 15 października 2025 r., II NSKP 6/25

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 15 października 2025 r. w sprawie II NSKP 6/25 rozpoznawał kwestię stosowania art. 15zzzzzn² ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1327 ze zm.) do terminów, którym uchybiono zanim został uchwalony i wszedł w życie. Wskazał, że z treści tego przepisu nie sposób w drodze wykładni wywieść wniosków, do których doszedł Sąd II instancji tj. tego, że przytoczony wyżej przepis znajduje zastosowanie również w przypadku terminów, którym uchybiono zanim został uchwalony i wszedł w życie, pomimo braku jakiegokolwiek normy intertemporalnej, która umożliwiłaby jego retroakcję do stanów faktycznych które miały miejsce przed dniem jego wejścia w życie.

W świetle powyższego oraz w braku przepisów, stanowiących o tym kiedy i w jakim postępowaniu organ administracji publicznej ma zawiadomić stronę o uchybieniu terminu i wyznaczyć jej termin 30 dni na złożenie wniosku o jego przywrócenie, uznać należało, że Prezes URE nie mógł zastosować art. 15zzzzzn² ust. 1 pkt 5 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. Również dlatego, że nie było to przedmiotem postępowania o nałożenie kary.

Niedopuszczalność rozproszonej kontroli konstytucyjności skutkującej odmową zastosowania określonego przepisu w konkretnej sprawie, jak również usuwaniem z obrotu prawnego norm przez Sąd Najwyższy

Wyrok Sądu Najwyższego z 22 października 2025 r., II NSKP 32/24

Wyrokiem z 22 października 2025 r., II NSKP 32/24 Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną strony powodowej.

Niniejsza sprawa dotyczyła odwołania od decyzji Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, w której nałożono karę pieniężną na nadawcę programu telewizyjnego mającego charakter pornograficzny. Sąd Najwyższy podtrzymał dotychczasową wykładnię orzeczniczą, w zakresie tego czym różni się treść o charakterze pornograficznym od treści erotycznych. Ponadto, podkreślił niedopuszczalność zastosowania do zaskarżonego orzeczenia uchwały Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22, mającej moc zasady prawnej (zgodnie z którą „Rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie art. 15zzs1 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczegółowych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r. poz. 2095 z późn. zm.) ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP) i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.)”). Sąd Najwyższy uznał tym samym, że w sprawie nie zachodziły podstawy do uznania nieważności postępowania. W kontekście tym wskazano też, że powzięcie wątpliwości odnośnie do zgodności ustawy z Konstytucją RP wymaga od sądu zwrócenia się z pytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego (art. 193 Konstytucji RP). Do czasu rozstrzygnięcia przez Trybunał Konstytucyjny o hierarchicznej niezgodności normy prawnej z ustawą zasadniczą, sądy pozostają nią związane, bez względu na to, czy chodzi o normę prawa procesowego czy materialnego. Żaden sąd, poza wyspecjalizowanym (sądem lub trybunałem konstytucyjnym, względnie sądem innym, któremu na mocy aktu rangi konstytucyjnej powierzono rozstrzyganie o konstytucyjności prawa), nie posiada kompetencji do samodzielnej oceny zgodności aktu niższej rangi z aktem rangi wyższej, w tym również z ustawą zasadniczą.

Wymogi formalne skargi kasacyjnej od orzeczenia wydanego w postępowaniu przed Trybunałem Arbitrażowym ds. Sportu przy Polskim Komitecie Olimpijskim

Postanowienie Sądu Najwyższego z 12 listopada 2025 r., II NSKP 14/24

Postanowieniem z 12 listopada 2025 r., II NSKP 14/24 Sąd Najwyższy odrzucił skargę kasacyjną powódki od wyroku Trybunału Arbitrażowego ds. Sportu przy Polskim Komitecie Olimpijskim z 1 grudnia 2023 r., sygn. TA 17/70/2023.

Przedmiotowa sprawa dotyczyła rozpoznawanej po raz pierwszy przez Sąd Najwyższy sprawy dotyczącej rozstrzygnięcia Trybunału Arbitrażowego ds. Sportu przy Polskim Komitecie Olimpijskim, wyrokiem z 13 listopada 2023 r., TA 17/70/2023, działając na podstawie art. 45a ust. 3 ustawy z dnia 25 czerwca 2003 r. o sporcie (tekst jedn. Dz. U. z 2024 r., poz. 1488 z późn. zm.; dalej: „ustawa o sporcie”) oraz art. 1 ust. 2 i art. 83 ust. 1 pkt a/ Statutu Trybunału Arbitrażowego ds. Sportu przy Polskim Komitecie Olimpijskim.

Sprawa dotyczyła skargi powódki na orzeczenie Polskiego Związku Szachowego z 5 stycznia 2023 r., 1/09/2021/KWID dotyczącego orzeczenia Komisji Wyróżnień i Dyscypliny PZSzach z 4 listopada 2021 r., gdzie Trybunał Arbitrażowy uznał skarżącą za winną popełnienia czynu polegającego na usiłowaniu oszustwa przy grze w szachy w trakcie IV rundy turnieju A festiwalu „Szachy łączą pokolenia” w Ustroniu 17 sierpnia 2020 r. Za wskazany czyn wymierzono skarżącej karę dyscyplinarną dyskwalifikacji czasowej w wymiarze 2 lat. Na poczet wymierzonej kary został zaliczony okres stosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego zawieszenia nałożonego 17 sierpnia 2020 r. Wykonanie pozostałej części kary zawieszono na okres próby wynoszący 2 lata. Przyczyną wymierzenia kary była następująca okoliczność. Komisja Wyróżnień i Dyscypliny PZSzach ustaliła, że podczas trwania IV rundy Międzynarodowego Turnieju Szachowego w Ustroniu, 17 sierpnia 2020 r. uczestniczące w nim zawodniczki (K. D.i A. K.) zgłosiły sędziom podejrzenie korzystania przez skarżącą z niedozwolonej pomocy zewnętrznej w trakcie rozgrywania partii. Sędzia główny uznał zgłoszenie za uprawdopodobnione

i rozpoczął czynności kontrolne. Przed rozpoczęciem kontroli osobistej (mającej się odbyć w osobnym pomieszczeniu z udziałem skarżącej oraz świadków: M.W., J.P., Ł. B. i J.F.), co najmniej dwukrotnie potwierdziła ona posiadanie w swojej torebce urządzenia elektronicznego.

Od powyższego orzeczenia z 4 listopada 2021 r., Skarżąca pismem z 19 listopada 2021 r. wniosła odwołanie zaskarżając je w całości. W wyniku jego rozpoznania Zarząd PZSzach, działając jako organ dyscyplinarny drugiej instancji 5 stycznia 2023 r. w sprawie o sygn. akt 1/09/2021/KWID wydał orzeczenie, w którym na podstawie § 24 ust. 1a Regulaminu PZSzach zatwierdził orzeczenie z 4 listopada 2021 r.

Następnie skarżąca skargą z 14 lutego 2023 r. zaskarżyła orzeczenie z 5 stycznia 2023 r., zaskarżając je w całości oraz podnosząc zarzut naruszenia przepisów postępowania, tj. „(...) art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez dokonanie całkowicie dowolnej, sprzecznej ze wskazaniami wiedzy oraz logicznego rozumowania oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (...), co w konsekwencji doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych, poprzez uznanie, że obwiniona dopuściła się zarzucanych jej czynności”. Formułując taki zarzut, skarżąca wносиła o uniewinnienie od zarzucanego jej przewinienia.

Rozpoznając skargę Trybunał Arbitrażowy stwierdził, że przeprowadzone przed nim postępowanie nie wykazało zasadności zarzutów skarżącej, jakoby orzeczenie z 5 stycznia 2023 r. obarczone było wadą polegającą na obrazie „(...) art. 7 k.p.k. w z w. z art. 410 k.p.k., poprzez dokonanie całkowicie sprzecznej, dowolnej, sprzecznej ze wskazaniami wiedzy oraz logicznego rozumowania oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (...), co w konsekwencji doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych, poprzez uznanie, że obwiniona dopuściła się zarzucanych jej czynności (...)”. Trybunał wyjaśnił następnie, że skarżąca uchybienia, które skutkować miałyby błędnymi ustaleniami faktycznymi poszukiwała w wadliwej, ponieważ sprzecznej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenie dowodów, w tym przede wszystkim zeznań świadków w osobach M. W., K. D., H. G., M. W. (zarzut obrazu art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k.).

Od powyższego wyroku skarżąca wywiodła skargę kasacyjną, zaskarżając go w całości. Skarżąca zarzuciła wyrokowi Trybunału Arbitrażowego stosownie do treści przepisu art. 398³ § 1 k.p.c. naruszenie przepisów prawa materialnego oraz przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy.

Biorąc pod uwagę powyższe, skarżąca stosownie do treści przepisu art. 398⁴ § 1 pkt. 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. wniosła o uwzględnienie skargi kasacyjnej i uchylenie wyroku Trybunału Arbitrażowego w całości oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Skarżąca wniosła nadto o zwolnienie jej od opłaty sądowej od skargi kasacyjnej w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy odrzucił skargę kasacyjną, uznając, że zgodnie z art. 398⁴ § 1 k.p.c. wniesiona skarga kasacyjna nie spełnia przedstawionych w tym przepisie prawa wymagań. Ograniczenie się przez skarżącą do wypunktowania przepisów prawa, które w jej ocenie doznały naruszenia, stanowiło jedynie pozorne sformułowanie podstawy kasacyjnej. Skarżąca nie rozróżniła bowiem rodzajów form naruszenia prawa, wskazując niestety łącznie, że naruszenia prawa miały jej zdaniem „istotny wpływ na wynik sprawy”, gdy chodzi o wymienione przez Skarżącą przepisy prawa materialnego i procesowego. Podczas, gdy jest to alternatywa rozłączna i takie wskazanie form naruszenia prawa w skardze kasacyjnej jest niedopuszczalne. Zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego może bowiem dotyczyć albo błędnej wykładni przepisu, albo jego niewłaściwego zastosowania, co wynika wprost z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. Sąd Najwyższy wyjaśnił nadto, że błędna interpretacja (wykładnia) prawa materialnego polega na mylnym zrozumieniu treści zastosowanego lub niezastosowanego (z powodu przyjętego kierunku wykładni) przepisu. Ta postać naruszenia obejmuje także ustalenie treści ogólnych pojęć prawnych. Dlatego nie jest możliwe naruszenie prawa materialnego jednocześnie przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie. Dopiero niewłaściwa wykładnia danego przepisu może w konsekwencji doprowadzić do jego błędnego zastosowania bądź niezastosowania. Zatem można powiedzieć, że niewłaściwe zastosowanie prawa materialnego dotyczy prawidłowego odniesienia normy prawa materialnego do stanu faktycznego. Innymi słowy, wadliwa subsumcja polega na błędnym zakwalifikowaniu ustalonego stanu faktycznego do zakresu zastosowania normy prawnej. Odnosząc się zaś do zarzutu naruszenia przepisów postępowania Sąd Najwyższy wyjaśnił, że mógł on mieć istotny wpływ na wynik sprawy, co tym razem wynika wprost z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Stąd podniesienie nienależytego rozważenia zarzutów musi wówczas być przedstawione w kontekście wpływu na wynik sprawy. Brak tego kontekstu uniemożliwia za każdym razem uwzględnienie podnoszonego w ten sposób zarzutu naruszenia przepisów postępowania. Wobec powyższego odwołanie się ogólnie do naruszenia tym razem

„art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k.”, bez precyzyjnego wyjaśnienia jego wpływu na wynik sprawy, a tylko podniesienie nienależytego rozważenia zarzutów skarżącej przed Trybunałem Arbitrażowym, należy ocenić jako również niespełniające oczekiwanego wymogu.

Sądowi powszechny, w toku kontroli decyzji organu regulacyjnego, ma uprawnienie - na zarzut odwołującego się - stosować przepisy uprawniające Prezesa URE do odstąpienia od wymierzenia kary, bądź określenia jej wysokości

Wyrok Sądu Najwyższego z 10 grudnia 2025 r., II NSKP 29/25

W wyroku z 10 grudnia 2025 r. w sprawie II NSKP 29/25 Sąd Najwyższy rozstrzygnął zagadnienie, czy w braku w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (tekst jedn. Dz.U. 2024, poz. 266, ze zm.) przepisów uprawniających sąd powszechny w postępowaniu dotyczącym decyzji Prezesa URE nakładającej na przedsiębiorcę karę, o której mowa w art. 56 ust. 1 pkt 12b Prawa energetycznego, za nieprzekazanie w terminie sprawozdania, o którym mowa w art. 43d ust. 1 Prawa energetycznego, sąd ten uprawniony jest do stosowania art. 56 ust. 6 i 6a Prawa energetycznego, a więc czy sądowi powszechnemu, w toku kontroli decyzji organu regulacyjnego, wolno stosować przepisy uprawniające Prezesa URE do odstąpienia od wymierzenia kary, bądź określenia jej wysokości.

Sąd Najwyższy biorąc pod uwagę: prowadzoną przez sąd powszechny kontrolę prawidłowości postępowania przeprowadzonego przez organ administracji, ale również dokonywanie przezeń własnych ustaleń na podstawie, których sąd ten może oddalić odwołanie albo zaskarżoną decyzję albo uchylić, albo zmienić w całości lub w części i orzec co do istoty sprawy; że w orzecznictwie Sądu Najwyższego dopuszcza się kontrolę wysokości nałożonej przez Prezesa URE kary przez sąd powszechny na uzasadniony zarzut powoda, nigdy zaś z urzędu; wykładania celowościowa, systemowa oraz funkcjonalna, przemawiają za przyjęciem, że wysokość kary określonej przez art. 56 ust. 2h pkt 4 Prawa energetycznego, może być na podstawie art. 56 ust. 6 Prawa energetycznego ustalona na niższym poziomie; sentencję oraz tezy uzasadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 17 października 2024 r. w sprawie P 3/23, uznał, że sąd powszechny w postępowaniu dotyczącym decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki nakładającej na przedsiębiorcę karę, o której

mowa w art. 56 ust. 1 pkt 12b Prawa energetycznego, za nieprzekazanie w terminie sprawozdania, o którym mowa w art. 43d ust. 1 Prawa energetycznego, uprawniony jest na zarzut powoda do stosowania art. 56 ust. 6 i 6a Prawa energetycznego.

4. Sprawy z odwołań od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa (repertorium NKRS)

Niewskazanie zakresu zaskarżenia uchwały Krajowej Rady Sądownictwa stanowi nieusuwalny brak konstrukcyjny uniemożliwiający rozpoznanie odwołania

Postanowienie Sądu Najwyższego z 8 sierpnia 2025 r. I NKRS 22/25

Postanowieniem z 8 sierpnia 2025 r. w sprawie I NKRS 22/25 Sąd Najwyższy odrzucił odwołanie od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr .../2024 z dnia 4 grudnia 2024 r., w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego osiągającego wiek uprawniający do przejścia w stan spoczynku. Sąd Najwyższy wskazał, iż do postępowania przed Sądem Najwyższym w sprawach z odwołania od uchwał Rady zgodnie z art. 44 ust. 3 u.KRS stosuje się przepisy kodeksu postępowania cywilnego o skardze kasacyjnej, z wyłączeniem stosowania przepisu art. 87¹ k.p.c., ustanawiającego przymus adwokacko-radcowski w występowaniu przed Sądem Najwyższym. Oznacza to, że konstrukcja oraz wymagania odwołania od uchwały KRS czerpią z wzorca skargi kasacyjnej przewidzianej w procedurze cywilnej określonej w art. 398¹ - 398²¹ k.p.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 9 września 2021 r., I NKRS 24/21).

Na mocy art. 398⁴ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna powinna zawierać: (1) oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części; (2) przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie; (3) wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany.

Natomiast zgodnie z art. 398⁶ § 2 k.p.c., sąd drugiej instancji odrzuca skargę kasacyjną wniesioną po upływie terminu, skargę niespełniającą

wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 k.p.c., nieopłaconą oraz skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną.

Mając na uwadze art. 398⁶ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy odrzuca skargę kasacyjną która podlegała odrzuceniu przez sąd drugiej instancji, albo zwraca ją temu sądowi w celu usunięcia dostrzeżonych braków.

Sąd Najwyższy podkreślił, że w judykaturze nie budzi wątpliwości, że odwołanie od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nie musi zawierać wniosku o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 27 maja 2020 r., I NO 63/19). Jednakże pozostałe rygory formalne zastrzeżone dla skargi kasacyjnej znajdują w pełni zastosowanie w przypadku ww. odwołania. Odwołanie powinno zatem spełniać wszystkie wymagania wymienione w art. 398⁴ § 1 k.p.c., a więc oznaczenie uchwały Rady wraz ze wskazaniem, czy jest ona zaskarżona w całości, czy w części, przytoczenie podstaw odwoławczych, odpowiadających podstawom kasacyjnym i ich uzasadnienie, wniosek o uchylenie uchwały z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 9 września 2021 r., I NKRS 24/21).

W przedmiotowej sprawie odwołująca się nie wskazała zakresu zaskarżenia uchwały Krajowej Rady Sądownictwa, co uniemożliwiło rozpoznanie odwołania. Sąd Najwyższy zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c. może bowiem uchylić rozstrzygnięcie jedynie w oznaczonym przez skarżącego zakresie zaskarżenia (zob.m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z: 24 czerwca 2022 r., I CSK 2657/22; 20 kwietnia 2022 r., I CSK 2268/22; 30 listopada 2021 r., I CSK 220/21; 24 czerwca 2021 r., V CSKP 144/21; 19 marca 2021 r., II CSK 406/20).

W tym kontekście Sąd Najwyższy zauważył, że zakresu zaskarżenia nie można domniemywać, ani też wyinterpretować z ogólnego stwierdzenia „odwołanie od uchwały” czy też z oznaczenia zakresu żądanego uchylenia. Stąd przyjąć należy, że brak wskazania zakresu zaskarżenia zaskarżonej uchwały stanowi nieusuwalny brak formalny tego środka zaskarżenia. Czyni to wniesione odwołanie niedopuszczalnym i nie pozwala na jego merytoryczne rozpoznanie.

Odstępstwo od zasady przejścia w stan spoczynku powinno znajdować zastosowanie wyjątkowo i tylko wówczas, gdy sędzia przejawia zdolności do wypełniania obowiązków zawodowych nie tylko w stopniu wystarczającym (porównywalnym z innymi), lecz w stopniu ekstraordynaryjnym w porównaniu do innych sędziów

Wyrok Sądu Najwyższego z 9 września 2025 r., I NKRS 48/25

Sąd Najwyższy wyroku z 9 września 2025 r., I NKRS 48/25 omawiając przepis art. 69 § 1 p.u.s.p. wskazał, że użyte w nim wyrażenie „może wyrazić zgodę”, nie oznacza, że KRS może działać na zasadzie pełnej uznaniowości. Uznanie, jakim dysponuje Rada musi być realizowane w sposób racjonalny z uwzględnieniem kryteriów, które ustawa wskazuje, jako mogące uzasadniać wyrażenie zgody na dalsze zajmowanie stanowiska.

Zdaniem Sądu Najwyższego, nie można jednocześnie uznać, że odstępstwo od zasady przejścia w stan spoczynku powinno znajdować zastosowanie wyjątkowo i tylko wówczas, gdy sędzia przejawia zdolności do wypełniania obowiązków zawodowych nie tylko w stopniu wystarczającym (porównywalnym z innymi), lecz w stopniu ekstraordynaryjnym w porównaniu do innych sędziów. Wszelkie okoliczności związane z cechami osobistymi sędziego mogą i powinny być rozważane jedynie w odniesieniu do interesu wymiaru sprawiedliwości lub ważnego interesu społecznego. Hipotetycznie rzecz ujmując, nawet jeżeli sędzia nie wyróżnia się na tle innych sędziów, to interes wymiaru sprawiedliwości (lub ważny interes społeczny) może przemawiać za jego pozostaniem w służbie, i odwrotnie – nawet jeżeli mamy do czynienia z wyróżniającym się sędzią, interes wymiaru sprawiedliwości (lub ważny interes społeczny) nie zawsze będzie przemawiać za odstępowaniem od zasady.

Braki uzasadnienia uchwały KRS w świetle art. 42 ust. 1 u.KRS i art. 33 ust. 1 u.KRS

Wyrok Sądu Najwyższego z 4 grudnia 2025 r., I NKRS 81/25

Wyrokiem z 4 grudnia 2025 r. Sąd Najwyższy w sprawie I NKRS 81/25 uchylił zaskarżoną uchwałę i sprawę przekazał Krajowej Radzie Sądownictwa do ponownego rozpatrzenia. Sąd Najwyższy wskazał, że uzasadnienie uchwały Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego

osiągającego wiek uprawniający do przejścia w stan spoczynku nie może odnosić się w stopniu znikomym do sytuacji skarżącego oraz wydziału, w którym orzeka, czyniąc to w sposób, który nie pozwala przyjąć, że okoliczności te były przedmiotem realnej oceny.

Sąd Najwyższy zwrócił również uwagę, że brak odniesienia się w uzasadnieniu uchwały Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego osiągającego wiek uprawniający do przejścia w stan spoczynku do sytuacji panującej w wydziale, w którym skarżący orzeka, nie czyni zadość wymaganiom art. 42 ust. 1 u.KRS i art. 33 ust. 1 u.KRS, a uchwała taka podlega uchyleniu i przekazaniu do ponownego rozpatrzenia.

W sprawach dotyczących możliwości dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego osiągającego wiek uprawniający do przejścia w stan spoczynku Krajowa Rada Sądownictwa nie może wykonywać swojej kompetencji na zasadzie pełnej uznaniowości

Wyrok Sądu Najwyższego z 17 grudnia 2025 r., I NKRS 90/25

Sąd Najwyższy w wyroku z 17 grudnia 2025 r. w sprawie I NKRS 90/25 wskazał, że określona w art. 69 § 1b p.u.s.p. możliwość dalszego zajmowania stanowiska sędziego jest wyjątkiem od niej i wprost uzależniona jest od zgody KRS. Jednocześnie nie budzi wątpliwości, że posłużenie się przez ustawodawcę określeniem „może” nakazuje przyjąć, że Rada nie ma obowiązku wyrażenia wskazanej zgody, lecz że jest to jej kompetencja, która urzeczywistnia się, jeśli spełnione zostają przesłanki z art. 69 § 1b p.u.s.p., a zatem gdy w grę wchodzi interes wymiaru sprawiedliwości lub ważny interes społeczny, w szczególności jeśli przemawia za tym racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego lub potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów.

Jednocześnie podkreślić należy, że warunkiem prawidłowej realizacji wskazanej kompetencji przez Radę jest obowiązek rozpatrzenia sprawy w oparciu o kryteria wskazane w tym przepisie. KRS ma zatem obowiązek wskazać, w jaki sposób jej decyzja podyktowana była interesem wymiaru sprawiedliwości, względem na racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego lub w jaki sposób znajduje uzasadnienie w stanie obciążenia zadaniami poszczególnych sądów. Rada nie może

więc wykonywać swojej kompetencji na zasadzie pełnej uznaniowości, w szczególności nie jest wystarczające samo powtórzenie treści przepisów i poprzestanie na ogólnych stwierdzeniach, bez odniesienia się do okoliczności konkretnej sprawy.

5. Sprawy z zakresu skarg na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (repertorium NSP)

Zagadnienie prawne dotyczące okresu trwania postępowania w sprawach ze skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki

Postanowienie Sądu Najwyższego z 2 lipca 2025 r., I NSP 195/25

Postanowieniem z 2 lipca 2025 r., I NSP 195/25, Sąd Najwyższy przedstawił do rozstrzygnięcia składowi siedmiu sędziów Sądu Najwyższego następujące zagadnienie prawne: „Czy określony w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. 2023, poz. 1725), sposób stwierdzenia przewlekłości - jako polegający na ustaleniu, czy „postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych” - wymaga, by sąd uwzględnił z mocy prawa łączny dotychczasowy czas postępowania objętego skargą, od chwili jego wszczęcia do chwili jej rozpoznania (względnie zakończenia postępowania, jeżeli nastąpiło wcześniej), niezależnie od tego, na jakim etapie postępowania skarga została wniesiona?”.

Powyższe zagadnienie prawne wyłoniło się na kanwie sprawy ze skargi na przewlekłość w postępowaniu sądowym toczącym się przed jednym z sądów apelacyjnych, w której wnoszący skargę podkreślił, że postępowanie apelacyjne

zostało wszczęte w marcu 2024 r., zaś całe postępowanie objęte skargą, tj. od momentu wniesienia pozwu do sądu pierwszej instancji, toczy się już 11 lat.

Sąd Najwyższy wskazał, że art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki wprowadza ustawową definicję przewlekłości postępowania, zgodnie z którą jest nią sytuacja, w której *verba legis* postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego.

Na gruncie powołanego przepisu Sąd Najwyższy powziął wątpliwości, czy sąd orzekający w przedmiocie skargi - badając czy „postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych” - zobowiązany jest z mocy prawa do wzięcia pod uwagę czasu trwania całego postępowania w danej sprawie z uwzględnieniem wszystkich jego etapów), czy też jedynie długość trwania sprawy na danym jej etapie, zwłaszcza, jeżeli żądanie wnoszącego skargę zawęży ramy czasowe oceny przewlekłości jedynie do danego fragmentu postępowania objętego skargą. Z jednej strony możliwa jest bowiem interpretacja, zgodnie z którą sąd orzekający w przedmiocie skargi przy ocenie, czy doszło w sprawie do przewlekłości, jest zobowiązany do wzięcia pod uwagę czasu trwania całego postępowania w sprawie, a nie jedynie długości trwania sprawy na jej danym etapie (badanie pełne). Innymi słowy, dokonując oceny, czy w danej sprawie doszło do przewlekłości postępowania, sąd każdorazowo musi uwzględniać łączny dotychczasowy czas trwania postępowania od chwili jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi (względnie zakończenia postępowania, jeżeli nastąpiło wcześniej), niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona. Z drugiej strony – jak podniósł Sąd Najwyższy - praktyka orzecznicza wskazuje, że dominującym stanowiskiem jest obecnie tzw. fragmentaryzacja w podejściu do badania przewlekłości, manifestująca się przy określaniu ram czasowych istotnych dla oceny zaistnienia przewlekłości postępowania w analizie wyłącznie danego etapu postępowania (zgodnie z żądaniem wnoszącego skargę).

Wstrzymywanie ogłaszania nowych obwieszczeń o wolnych stanowiskach sędziowskich implikujące zablokowanie procesu rekrutacji sędziów w sądach powszechnych, a narastanie systemowego problemu, przekładającego się na znaczne wydłużenie czasu rozpoznawania spraw w sądach powszechnych

Postanowienie Sądu Najwyższego z 21 października 2025 r., I NSP 312/25

W powyższym orzeczeniu, Sąd Najwyższy stwierdzając, że w postępowaniu toczącym się przed jednym z sądów apelacyjnych nastąpiła przewlekłość postępowania, zwrócił uwagę na narastanie systemowego problemu, przekładającego się w oczywisty sposób na znaczne wydłużenie czasu rozpoznawania spraw w sądach powszechnych, a polegającego na wstrzymywaniu się przez Ministra Sprawiedliwości z ogłaszaniem nowych obwieszczeń o wolnych stanowiskach sędziowskich, a tym samym na zablokowaniu procesu rekrutacji sędziów w sądach powszechnych. W połączeniu z nieuniknionym przechodzeniem sędziów w stan spoczynku - skutkuje to wzrostem liczby wakatów w polskich sądach i narastaniem systemowych wad w sposobie jego zorganizowania, przekładających się na przewlekłość postępowań. Prowadzi to do bezprecedensowego obciążenia sędziów pozostających w służbie, nieuchronnie wydłużając postępowania sądowe. Zaniechania w zapewnieniu właściwej obsady sędziowskiej stanowią istotne źródło nadmiernej długości postępowań sądowych w Polsce, wprost i bezpośrednio wpływając na pogłębienie problemu systemowej przewlekłości postępowań.

Legitymacja do wniesienia skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki

Postanowienie Sądu Najwyższego z 18 listopada 2025 r., I NSP 393/25

Sąd Najwyższy w sprawie zakończonej postanowieniem z 18 listopada 2025 r., sygn. I NSP 393/25 rozstrzygał kwestię podmiotu uprawnionego do wniesienia skargi na przewlekłość postępowania.

W uzasadnieniu Sąd Najwyższy wskazał, że ustawa o skardze na przewlekłość postępowania w art. 3 przyjmuje konkretny sposób definiowania uprawnionego, o którym mowa w art. 9 ust. 2 tejże ustawy. Definicja ta składa się z koniunktywnego wskazania rodzaju postępowania oraz roli, jaką w tymże postępowaniu odgrywa uprawniony. Skoro art. 3 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania nie wymienia postępowania w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, to żaden uczestnik takiego postępowania nie jest uprawniony do wniesienia skargi na jego przewlekłość. Z tego względu stosuje się w tym zakresie art. 9 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania i nie ma podstaw do stosowania odesłania z art. 8 ust. 2 tejże ustawy.

W przypadku wniesienia skargi na przewlekłość postępowania wszczętego skargą kasacyjną, kognicja Sądu Najwyższego ograniczona jest wyłącznie do oceny, czy standard ochrony prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki został zachowany w postępowaniu toczącym się przed Sądem Najwyższym

Postanowienie Sądu Najwyższego z 3 grudnia 2025 r., I NSP 340/25

Postanowieniem z 3 grudnia 2025 r., I NSP 340/25, Sąd Najwyższy stwierdził, że w jednej ze spraw kasacyjnych, toczących się przed Sądem Najwyższym, nastąpiła przewlekłość postępowania.

Sąd Najwyższy podkreślił, że w przypadku wniesienia skargi na przewlekłość postępowania wszczętego skargą kasacyjną, kognicja Sądu Najwyższego ograniczona jest wyłącznie do oceny, czy standard ochrony prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki został zachowany w postępowaniu toczącym się przed Sądem Najwyższym. W orzecnictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest bowiem stanowisko, że postępowanie kasacyjne przed Sądem Najwyższym nie jest kontynuacją wcześniejszych postępowań lecz dotyczy nowej sprawy wszczętej przez wniesienie skargi kasacyjnej w sprawie cywilnej albo kasacji w sprawie karnej, które to nadzwyczajne środki zaskarżenia przysługują od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji. Oznacza to, że w pojęciu tok postępowania od czasu jego wszczęcia do prawomocnego zakończenia nie mieści się postępowanie przed Sądem Najwyższym, choćby jego wynikiem było uchylenie zaskarżonego wyroku

i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Postępowanie w sprawie cywilnej wszczętej skargą kasacyjną albo w sprawie karnej wszczętej kasacją jest nowym postępowaniem w sprawie w rozumieniu art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, a zarzuty odnośnie do przebiegu tego postępowania wnoszone w jego toku podlegają rozpoznaniu wyłącznie przez Sąd Najwyższy stosownie do treści art. 4 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, zgodnie z którym, jeżeli skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed Sądem Najwyższym, właściwy do jej rozpoznania jest Sąd Najwyższy.

Sąd Najwyższy nie miał wątpliwości, że postępowanie kasacyjne objęte skargą na przewlekłość, toczyło się dłużej, niż to jest konieczne dla prawidłowego wyjaśnienia wszystkich okoliczności faktycznych i prawnych, istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy kasacyjnej, a tym samym, że w postępowaniu objętym skargą nie dochowano wynikających z wyżej powołanego orzecznictwa standardów rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Sąd Najwyższy podkreślił przy tym, że w analizowanej sprawie bezpośrednią przyczyną braku podjęcia czynności zmierzających do zakończenia sprawy kasacyjnej było zawieszenie dwóch postępowań incydentalnych toczących się w przedmiocie wniosków o stwierdzenie braku spełnienia przez sędziów Sądu Najwyższego wyznaczonych do rozpoznania spornej sprawy kasacyjnej standardów niezawisłości i bezstronności. Wstrzymanie podejmowania czynności w sprawie zostało wprowadzone „prawnie usankcjonowane” ww. postanowieniami wydanymi o zawieszeniu tych postępowań wpadkowych. Sąd Najwyższy zwrócił jednak uwagę, że w przypadku wniesienia skargi na przewlekłość postępowania głównego, sąd oceniając, czy w postępowaniu zostały dochowane standardy ochrony prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, zasadniczo jest uprawniony do kontrolowania terminowości także postępowań wpadkowych, łączących się ze sprawą główną. Dotyczy to również postępowania w przedmiocie zawieszenia. Sąd Najwyższy miał na uwadze, że w świetle art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, naruszenie prawa strony do rozpoznania jej sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki ma miejsce wówczas, gdy postępowanie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. W tej szerokiej formule ustawowej mieszczą się także sytuacje, w których bezczynność organu procesowego wynika z faktu podjęcia określonej decyzji procesowej, jeśli decyzja ta nie była zasadna z punktu widzenia kryteriów okoliczności wskazanych w cytowanych wyżej przepisach ustawy o skardze

na przewlekłość albo została podjęta na podstawie nieprzewidzianej w przepisach prawa. W tej sytuacji Sąd Najwyższy w omawianej sprawie stanął na stanowisku, że w ramach kompleksowej kontroli zachowania standardu ochrony prawa do rozpoznania danej sprawy kasacyjnej bez nieuzasadnionej zwłoki Sąd Najwyższy ma podstawy rozważyć, czy postępowania incydentalne w przedmiocie wniosków o zbadanie braku spełnienia przez sędziów Sądu Najwyższego wyznaczonych do rozpoznania spornej sprawy kasacyjnej standardów niezawisłości i bezstronności, zostały zawieszone zasadnie. Innymi słowy, skutkiem wniesionej skargi na przewlekłość powinna być całościowa ocena poszczególnych czynności podejmowanych przez Sąd Najwyższy w sprawie objętej skargą, celem ustalenia, czy nie nastąpiło zarzucane przez skarżącą naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, będące wynikiem nie tylko zaniechań sądu, lecz także działań innych, niż konieczne dla wyjaśnienia sprawy. Zgodnie bowiem z art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić nie tylko terminowość, ale także prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie.

Odnosząc się zatem do oceny czynności zawieszenia ww. postępowań wпадkowych, Sąd Najwyższy stwierdził, że decyzje o zawieszeniu postępowań toczących się w przedmiocie testów niezawisłości i bezstronności uznać należało za nieprawidłowe. Sąd Najwyższy argumentował, że zasadność zawieszenia postępowań incydentalnych w przedmiocie wniosków o zbadanie braku spełnienia przez sędziów Sądu Najwyższego wyznaczonych do rozpoznania spornej sprawy kasacyjnej standardów niezawisłości i bezstronności należało oceniać przez pryzmat kryteriów wskazanych w art. 173-178 k.p.c. Przede wszystkim Sąd Najwyższy podkreślił, że procedura cywilna nie przewiduje dopuszczalności zawieszenia postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c. per analogiam, jak to uczyniono w jednej ze spraw incydentalnych. Zdaniem Sądu Najwyższego prowadziło to do uznania, że podana w tej sprawie incydentalnej podstawa prawna jest pozorna.

Wadliwe zawieszenie postępowania incydentalnego może naruszać prawo do rozpoznania sprawy kasacyjnej bez nieuzasadnionej zwłoki

Postanowienie Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2025 r., I NSP 425/25

W postanowieniu z 9 grudnia 2025 r. w sprawie I NSP 425/25 Sąd Najwyższy uznał, iż zawieszenie postępowania incydentalnego, mające niewątpliwy wpływ na bieg postępowania głównego, może być uznane za nieuzasadnioną przeszkodę w jego prowadzeniu i w konsekwencji prowadzić do naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez uzasadnionej zwłoki w rozumieniu przepisów o skardze na przewlekłość.

Ponadto Sąd Najwyższy wskazał, że procedura cywilna nie przewiduje dopuszczalności zawieszenia postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c. *per analogiam*, zaś taka podstawa zawieszenia jest pozorna.

6. Sprawy wyborcze (repertorium NSW)

Stwierdzenie ważności wyborów prezydenckich

Uchwała Sądu Najwyższego z 1 lipca 2025 r., I NSW 9779/25

Uchwałą z 1 lipca 2025 r. w sprawie I NSW 9779/25 Sąd Najwyższy stwierdził ważność wyboru Karola Tadeusza Nawrockiego na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, dokonanego 1 czerwca 2025 r.

W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko, że organizacja procesu wyborczego w Polsce nie została przekazana do kompetencji Unii Europejskiej. Zasady wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, nie są i nie mogą być regulowane prawem Unii Europejskiej, zaś w świetle postanowień Traktatu o Unii Europejskiej nie budzi wątpliwości, że podstawowe struktury konstytucyjne państw członkowskich Unii Europejskiej znajdują się poza zakresem regulacji Unii Europejskiej (art. 4 ust. 2 TUE). Dalej Sąd Najwyższy wskazał, że ani art. 90 ust. 1, ani art. 91 ust. 3 Konstytucji RP nie mogą stanowić podstawy do przekazania organizacji międzynarodowej lub organowi międzynarodowemu kompetencji w tym zakresie. Ponadto, umocowanie konstytucyjne i ustawowe Sądu Najwyższego – Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych do prowadzenia postępowania w przedmiocie ważności wyborów na Prezydenta Rzeczypospolitej

Polskiej nie jest objęte zakresem prawa Unii Europejskiej oraz jego wykładni dokonywanej przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej. W uzasadnieniu uchwały zaznaczono również, że stwierdzenie ważności wyboru Prezydenta RP stanowi sprawę publiczną, która nie jest ani sprawą cywilną ani karną w rozumieniu art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

7. Pozostałe sprawy (repertorium NO, NZ)

Niezaskarżalność orzeczeń sądowych wydanych w przedmiocie odrzucenia skargi nadzwyczajnej

Postanowienie Sądu Najwyższego z 5 sierpnia 2025 r., I NZ 14/25

Postanowieniem z 5 sierpnia 2025 r., I NZ 14/25, Sąd Najwyższy odrzucił zażalenie skarżącej wskazując, że na postanowienie Sądu Najwyższego w przedmiocie odrzucenia skargi nadzwyczajnej nie przysługuje zażalenie.

Sąd Najwyższy argumentował, że orzeczenia Sądu Najwyższego co do zasady nie podlegają zaskarżeniu. Odstępstwo od tej reguły stanowiłoby wyjątek, który musiałby mieć swą wyraźną podstawę prawną (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 lutego 2017 r., II PO 1/17 i powołane w nim orzecznictwo oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 21 maja 2019 r., I NO 32/18). Sąd Najwyższy nie jest bowiem sądem powszechnym. Nie rozpoznaje sprawy w toku instancji, tak jak sąd powszechny. Rozpoznaje sprawy wyraźnie przypisane w ustawie. Natomiast zgodnie z dyspozycją art. 394¹ § 1 k.p.c. zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną oraz na postanowienie sądu drugiej lub pierwszej instancji odrzucające skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Zgodnie z §11 w/w przepisu, zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje także w razie uchylecia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

W związku z powyższym Sąd Najwyższy odrzucił zażalenie jako niedopuszczalne.

Kwestia zaskarżalności orzeczeń Sądu Najwyższego

Postanowienie Sądu Najwyższego z 3 września 2025 r., I NZ 18/25

Kwestia zaskarżalności orzeczeń Sądu Najwyższego była również przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego w sprawie I NZ 18/25.

Postanowieniem z 3 września 2025 r., I NZ 18/25, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone w drodze zażalenia postanowienie Sądu Najwyższego z 27 marca 2025 r., I NSP 18/25, wydane w przedmiocie zawieszenia postępowania i przekazał sprawę Sądowi Najwyższemu do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu rozstrzygnięcia Sąd Najwyższy szeroko odniósł się do kwestii naruszenia przez Sąd zawieszający postępowanie art. 22 § 1 k.p.k. Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że Sąd Najwyższy co do zasady w danej w sprawie działa poza tokiem instancji, ale jego rolą, jako organu władzy sądowniczej powołanego do sprawowania wymiaru sprawiedliwości, jest rozpoznawanie środków odwoławczych oraz zapewnienie dwuinstancyjności postępowania tam, gdzie jest to niezbędne lub nie zostało zachowane i czym przyczyniło się do naruszenia art. 77 ust. 2, art. 78 lub art. 176 Konstytucji RP.

Sąd Najwyższy rozpoznający zażalenie, mając na uwadze treść art. 426 § 1 k.p.k., uznał objęte zażaleniem postanowienie Sądu Najwyższego o zawieszeniu postępowania za wydane w pierwszej instancji, od którego na podstawie art. 425 § 1 k.p.k. przysługuje środek odwoławczy i które na mocy art. 425 § 2 k.p.k. można zaskarżyć w całości lub w części, z mocy art. 426 § 2 k.p.k. do innego równorzędnego składu sądu odwoławczego. Sąd Najwyższy zauważył, że w przeciwnym razie mielibyśmy do czynienia z luką procesową, skutkującą brakiem możliwości weryfikacji postanowienia zamykającego drogę do wydania orzeczenia w sprawie, co do której ustawa przewiduje dwumiesięczny termin na jej rozpoznanie, zaś zaskarżone postanowienie uzależnia załatwienie sprawy od działania ustawodawcy, które jest przyszłe i niepewne. Stąd zdaniem Sądu Najwyższego rozpoznającego zażalenie, niezbędne było zastosowanie w tym przypadku zasady dwuinstancyjności postępowania – instancji poziomej.

Powyższe orzeczenie stanowi przełamanie dotychczasowej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego, wskazującej na niezaskarżalność wydawanych przez Sąd Najwyższy orzeczeń.

Dopuszczalność skargi kasacyjnej w sprawach przeciwko Prezesowi URE

Postanowienie Sądu Najwyższego z 23 września 2025 r., I NZ 35/25

W postanowieniu z 23 września 2025 r., I NZ 35/25, Sąd Najwyższy oceniał kwestię dopuszczalności skargi kasacyjnej od postanowienia sądu apelacyjnego oddalającego zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji oddalające zażalenie na postanowienie Prezesa URE odmawiające wydania świadectwa pochodzenia energii elektrycznej.

Sąd Najwyższy w powołanej sprawie wskazał, że rozstrzygnięcie Prezesa URE odmawiające wydania świadectwa pochodzenia energii elektrycznej nie rozstrzyga o istocie sprawy, ma charakter formalnoprawny (procesowy, wpadkowy) i przysługuje na nie zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – SOKiK. Przypomniwał też, iż zasadą jest, że właściwą formą rozstrzygania zażaleń w procesie cywilnym, w tym zażaleń na postanowienia organów regulacyjnych, jest forma postanowienia. Wynika to z tego, że zażalenie na postanowienie organu nie jest pozwem, choć jego wymogi formalne są do pozwu zbliżone. Po drugie, z przepisów Kodeksu postępowania cywilnego nie wynika wprost, w jakiej formie powinno zapaść rozstrzygnięcie sądu rozpoznającego zażalenie na postanowienie Prezesa URE. Zastosowanie mają więc ogólne zasady dotyczące postępowania przed sądem pierwszej instancji. Kodeks postępowania cywilnego przewiduje dla orzeczeń merytorycznych w procesie postać wyroku. Wyrokiem sąd orzeka o przedmiocie procesu, czyli o roszczeniu zgłoszonym przez powoda w powództwie, wypowiadając się o jego zasadności lub bezzasadności. Natomiast zgodnie z art. 354 k.p.c., jeżeli Kodeks nie przewiduje wydania wyroku lub nakazu zapłaty, sąd wydaje postanowienie. Skoro Kodeks postępowania cywilnego nie wymaga wydania wyroku w sprawie zażalenia na postanowienie Prezesa URE, to właściwe jest wydanie rozstrzygnięcia w formie postanowienia.

W świetle powyższego, Sąd Najwyższy uznał, że postanowienie sądu apelacyjnego oddalające zażalenie na postanowienie sądu okręgowego oddalającego zażalenie na postanowienie Prezesa URE odmawiające wydania świadectwa pochodzenia energii elektrycznej nie było wyrokiem oddalającym apelację, czy też postanowieniem o odrzuceniu pozwu albo umorzeniu postępowania. Z tego też względu w ocenie Sądu Najwyższego nie przysługuje na nie skarga kasacyjna.

Spór o właściwość rzeczową sądu w postępowaniu ze skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu karnym.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 22 października 2025, I NO 34/25

Postanowieniem z 22 października 2025 r., I NO 34/25 po rozpoznaniu wniosku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie zawartego w postanowieniu z 6 sierpnia 2025 r., sygn. II S 1/25 o rozstrzygnięcie sporu o właściwość, Sąd Najwyższy na podstawie art. 38 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725) przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Krośnie.

W sprawie ze skargi skarżącego na przewlekłość postępowania wykonawczego prowadzonego na wniosek o udzielenie skarżącemu przerwy w wykonaniu kary, powstał spór o właściwość rzeczową sądu. Sąd Najwyższy wskazał, że na art. 4 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. W art. 4 ust.1 ustawy ustawodawca przyjął jako zasadę właściwość sądu przełożonego nad sądem, przed którym toczy się postępowanie. Natomiast w art. 4 ust. 4 ww. ustawy wskazał on, że sądem właściwym do rozpoznania skargi dotyczącej przewlekłości postępowania egzekucyjnego lub innego postępowania dotyczącego wykonania orzeczenia sądowego jest sąd okręgowy, w którego okręgu prowadzona jest egzekucja lub wykonywane są inne czynności, a gdy egzekucja lub inne postępowanie dotyczące wykonania orzeczenia sądowego prowadzone jest w dwu lub więcej okręgach - sąd, w okręgu którego dokonano pierwszej czynności.

Sąd Najwyższy wyraził przekonanie, że gdyby racjonalny ustawodawca rzeczywiście chciał wyłączyć zastosowanie art. 4 ust. 4 w postępowaniu karnym wykonawczym, to dałby temu wyraz wprost w stosownym przepisie. Brak tego rodzaju normatywnego rozstrzygnięcia świadczy o tym, że nie miał on podobnych intencji. Sąd

Najwyższy rozstrzygając przedmiotowy spór doszedł do przekonania, że w sprawie właściwym będzie Sąd Okręgowy.

Składki celowe - obligatoryjne określenie celu składki przez samorząd komorniczy w momencie podejmowania uchwały

Wyrok Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2025 r., I NO 55/24

Wyrokiem z 9 grudnia 2025 r., I NO 55/24 Sąd Najwyższy po rozpoznaniu wniosku Ministra Sprawiedliwości o uchylenie uchwały nr 5 Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w Krakowie z 15 marca 2024 r., przy udziale Krajowej Rady Komorniczej i Izby Komorniczej w Krakowie, uchylił zaskarżoną uchwałę.

Niniejsza sprawa dotyczyła ustalania przez samorząd komorniczy składek celowych.

Sąd Najwyższy wskazał, że „cel składki, o której stanowi art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. musi być „określony”. Niezbędne jest zatem jego sprecyzowanie w momencie podejmowania uchwały. W przeciwnym wypadku uchwała i nakładana nią składka nie jest „celowa” lecz ma charakter abstrakcyjny. Takie rozwiązanie pozostaje w sprzeczności z zamiarem ustawodawcy wyrażonym w art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. „